

Petr Žantovský: Jak jsem potkal knihy – 33. díl. Držte hubu a krok

16.07.2018 20:23

Když jsem nedávno psal pro Literárky recenzi na tuto knihu slovenského publicisty a politického a mediálního analytika Ľubomíra Hud’u, vložil jsem jí do čela titulek slova Neptat se, nemyslet!

Foto: **Hans Štembera**
Popisek: **Petr Žantovský**

To heslo jsem si vypůjčil z jedné repliky amerického filmu Alf. Tak se jmenoval chlupatý mimozemšťan, jenž se tázal svých (vojenských) průvodců oním pro něj tak často nepochopitelným labyrintem světa, co přesně ve vojenské řeči znamená povel „Neptat se, nemyslet!“ Přesně stejně by se mohl ptát kterýkoli všímavý světoobčan dnes, když by se rozhlédl po mediálně-politické krajině vůkol. I pro ni totiž platí naoktrojovaná a jako písmo svaté vynučená povinnost držet se předepsaných pravd, tedy „neptat se, nemyslet“, neboli, jak se odjakživa v našich zemích hezky poeticky říká: držet hubu a krok. A právě tak nazval svoji knižní analýzu naší současnosti významný slovenský publicista Ľubomír Hud’o – Držte hubu a krok! – s podtitulem „o čem musíme povinně mlčet.“

Vcelku výjimečně budu dnes pracovat převážně s originálním, slovenským textem, neboť předpokládám, že jazyková bariéra mezi oběma zeměmi někdejší federace dosud nevyrostla, ačkoli slovenskou knihu u nás neseženete, zejména a dvojnásob, když jde o knihu autora přijímaného mnohými negativně, autora nepohodlného a mainstreamem ostrakizovaného. Jak ale na dané knize vidíme, měli bychom si víc a aktivněji všimnout toho, co se děje- a píše – za řekou Moravou. Jednak kvůli ujistění, že „v tom“ nejsme sami a Slováci řeší velmi podobné problémy jako my, jednak pro inspiraci, jak některé jevy nahlížet a hodnotit. Hud’o je ve svém hodnocení až chirurgicky přesný a přísný, a to je dnes v té kombinaci hodnota nad jiné vzácná.

Hud'ο ani v tēto knize neopouští svou základní názorovou dimenzi. Asi nejjednodušeji by se dala shrnout takto: mocní tohoto světa manipulují realitou a jejím obrazem v myslích obyčejných lidí, které tak zneužívají ke svým sobeckým profánním a mocenským zájmům. Vcelku důsledně se na ploše této knihy pohybuje v terminologii představené už před mnoha desítkami let Georgem Orwellem v jeho erbovním díle, románu 1984. Tak i pro Hud'a jsou klíčovými pojmy, kolem nichž se zde vše točí, termíny „ideozločin“ a „ideopolicie“. Protože o to jde: mocenské elity se bojí o své postavení, a proto vytvářejí novou mytologii o nebezpečí, ohrožení, nepřítelství, nálepkují ony případné či zcela virtuální „nepřátele“, vykosťují je z veřejného prostoru, neboť se dopouštějí „ideozločinu.

Hud'ο nabízí přehlednou orwellovskou strukturaci dotčeného dění a jeho aktérů:

1. usměrňovači společenského vědomí, politické atmosféry, názorové orientace – političtí představitelé, vysoce postavení pracovníci médií, NGO-isté v rámci systému podporovaného sítí organizace z prostředků Kongresu USA, katedry společenských věd na vysokých školách a univerzitách (*zde bych si dovolil připodotek: „některé“ či možná i „většina“ takových kateder. Z vlastní praxe však ještě znám několik poměrně svobodných pracovišť toho druhu, ale je fakt, že se jejich počet spíše zmenšuje, než naopak - pozn. Pž.*)
2. Obhájci v duchu ideopolicie – mediálně prosazované osoby z různých institutů a společenskovědních organizací, bloggeři a aktivní účastníci diskusí na různých fórech a serverech, kteří schvalují momentální ekonomicko-společenský systém, považují ho za správný, prosazují neomyslnost jediné světové velmoci/policajta a koorginovaně útočí na jakákoli zpochybnění a snahu o radikální změny systému a jeho zahraničně-politických vazeb,
3. Ignoranti, strachopudi, mlčící většina – odmítají jakékoli komplikování prostoduchého přežívání, spokojení s konzumní existencí v rámci zábavy, požitků a základních potřeb, uvěznění ekonomickými podmínkami, které mohou ohrozit kvalitu jejich života v případě projevení odporu, pasivně vyčkávající na případný vývoj událostí se snahou nepokazit si svoji pozici při změně poměrů.

Metaforu toho všeho nám nabídne citací z dávného satirického filmu Woodyho Allena hned v úvodní kapitole knihy. Cituje zde hrdinku filmu Banány, která duchaprostě pronáší důležitou, ba klíčovou větu: „*Myslím si, že pan Mellish je zrádce této země, protože jeho názory se liší od názorů pana prezidenta a jemu podobných. Rozdíly v názorech by se měly tolerovat, ale ne tehdy, pokud jsou velmi rozdílné, potom se z člověka stává podvratný živel*“.

Ano, klíč ke všemu je v tom nenápadném vágním slůvku „velmi“. Kdo posoudí, kdy je váš disentanční názor odlišný „velmi“ a kdy „jen trochu“, tedy tolerovatelně? Nemusíte dlouho bádát. Náplň onoho „velmi“ se samozřejmě rozšiřuje, až se promění v absolutně veškeré projevy byt' sebemenšího nesouhlasu či kritiky vůči moci. Tedy stav, který tak dobře známe jak z minulosti (praxe ost-bloku), tak dneška (praxe west-bloku).

Hned v prologu knihy najdeme definiční startovní čáru, od níž autor rozbíhá své uvažování a hodnocení:

Skutočne slobodný človek, nespútaný ekonomickými, ideologickými a spoločenskými okovami, bez toho, aby sa pre svoj vlastný názor nestal štvraným zvierat'om, je zatiaľ chimérou, no nemusí byť. My sami, vlastnou odvahou, zásadovosťou a nezlomnosťou, môžeme meniť pomery, ktoré sú neznesiteľné a pokrivené. Otvorene diskutovať, prejavit' svoje názory a

vyjadriť vlastné myšlienky, je ešte stále späté s rizikom dehonestovania, mediálneho oplývania, ekonomickej likvidácie a vyčlenenia z takzvanej „slušnej“ spoločnosti samozvaných mentorov prípustných názorov. Preto po totalitných režimoch aj v idio(demo)kracii platí - držte hubu a krok, alebo povinne čušte o určitých témach a budete žiť pokojným životom dobre kŕmeného (hoci niekedy ani to poriadne) občana – ovčana. Je na vašej slobodnej vôli, či pristúpíte na stanovené pravidlá súčasných mocných a ich prisluhovačských manipulátorov.

Súčasná hra na slobodu má úžasné kulisy – rôzne denníky, týždenníky a mesačníky, množstvo rozhlasových a televíznych staníc, v káblovej televízii viaceré spravodajské stanice, na internete sociálne siete a záplava serverov rôzneho zamerania od výmyslu sveta. Diskutujeme, oponujeme, presviedčame, často sa i hádame pre svoju „pravdu“ a keby sa dalo, tak mnohí by slovami najradšej zastrelili kritikov ich uznávaných modiel a názorov. Manipulátori verejnej mienky sú prefikanejší než ich otvorene totalitní predchodcovia a postupujú oveľa taktickejšie a sofistikovanejšie. Vedia, že v záplave informácií a dezinformácií, mudrovania blogerov a vraj spoľahlivých zdrojov napokon pohodlná, mlčiaca väčšina zo strachu pred narušením zaužívaného poriadku a neznámych zmien, radšej podľahne pasivite, odovzdanosti a naivnej viere, že narušenie status quo by prinieslo katastrofu. A tak čuší, hrá mŕtveho chrobáka a spolu so skupinou horlivých karieristov a aktivistov, ktorí zo všetkých síl obhajujú nastolený systém, vytvárajú ubijajúce dusno novej formy poslušnosti. Tá záplava mnohých informačných zdrojov napokon pri pozornom sledovaní ich produkcie nôti jednohlasne a presadzuje rovnako otrocko-konzumný spôsob existencie.

Najväčší vplyv na uvažovanie, chápanie a vnímanie reality okolo nás napokon ešte stále majú chrliče propagandy zásobované buď koncesionárskymi poplatkami v mene štátu, ktorý už dávno neslúži vlastným obyvateľom, alebo štedrými kasičkami mediálnych magnátov, finančných spoločností, pozérskych filantropov a na oko nezištných sponzorov. Verejnoprávny cirkus a súkromná stoka stupidnej zábavy ruka v ruke so stopercentne nezávislým prostredím renomovaných analytikov, politológov, komentátorov a think-tankov sú presvedčení, že napriek tlaku alternatívnych, nekonformných a antisystémových zdrojov majú košiar pod kontrolou. V košiari ovčanov panuje dobrá nálada, pokiaľ je čo jesť, piť, možnosť uspokojovať pudy a snívať ešte o väčších pôžitkoch. Tým, čo chýba aj štipka uvažovania, poskytnú priestor – presne ohraničený a vymedzený výbeh, v ktorom sa náramne zhodnú alebo s vytipovanými neškodnými pochybovačmi o oficiálnych tézach zohrajú diskusné divadielko pre mimoriadne zvedavých ovčanov. Celá scéna v ukázkovej jednote sústreďuje svoju pozornosť na neschválených narušiteľov idylky v duchu – kritizujeme minulosť, ospevujeme súčasnosť a vykresľujeme budúcnosť prosperity. Kvalitatívna zmena spoločenského prostredia totiž nenastala. Rovnako ako predtým platí Držte hubu a krok!, len je to kulantne sformulované v skrytej podobe o nebezpečnosti extrémizmu, konšpiračných teórií a pomätených názorov bez odobrenia samozvaných autorít. Povedzte si názor, ale podľa našej šablóny, inak nemáte právo ozývať sa, čušte alebo schytáte krutý výsmech a keď to nepomáha, tak nastúpi inkvizičné ťaženie s cieľom ekonomicky a mediálne zlomiť väzy kacirovi, a vymazať ho z pamäte.

Hud' o také relatívne veľmi záhy ukazuje na ty, kdo jsou aktivními naplňovači toto „mediálního karnevalu marnosti“. Vrací se ke starému dobrému pojmu, připisovanému dobám dávno minulému, avšak živému, až hanba:

Nebezpečnou kategóriou ľudí, ktorí napomáhajú upevňovať mocenskú pozíciu vládcov systému, sú takzvaní „užiteční idioti“. Napriek ich odhaleniu a objasňovaniu pozície, akú

zohrávajú v mene vedomej alebo nevedomej oddanosti systému, spoločenskému modelu alebo konkrétnym osobám, i navzdory dosiahnutému vzdelaniu a evidentným faktom, nie sú schopní zmeniť svoje konanie.

V politickom žargóne je termínom „užitočný idiot“ označovaný človek, ktorý presadzuje propagandu bez toho, aby si plne uvedomoval, akým zámerom napomáha a pritom je cynicky zneužívaný jej organizátormi. Za autora tohto výrazu je označovaný V. I. Lenin, vodca bolševickej revolúcie v Rusku, ktorý údajne hovoril o potrebe „užitočných idiotov“ pre revolúciu. Grant Harris, knihovník z americkej Kongresovej knižnice však tvrdí, že v Leninových publikovaných prácach nie je nikde zaznamenané takéto slovné spojenie. V ruskom jazyku sa označenie „užitočný blázon“ vyskytuje až v roku 1941. Neskôr sa objavilo vo francúzskej tlači v roku 1946 a v denníku New York Times v roku 1948. V rozhlasovom dokumente britskej stanice BBC Užitoční idioti z roku 2010 boli týmto pojmom spájaní so sovietskym tyranom J. V. Stalinom významní britskí spisovatelia ako H. G. Wells a nositeľka Nobelovej ceny za literatúru Doris Lessingová, írsky spisovateľ G. B. Shaw, americký novinár Walter Durant a spevák, herec a spisovateľ Paul Robeson.

„Užitoční idioti“ prešli transformáciou od proletárskeho internacionalizmu k nadnárodnému svetoobčianstvu a k Novému svetovému poriadku, len frázy im zostávajú stále rovnaké. Snažia sa ľudí presvedčať o svojich vznešených zámeroch, pričom prekrúcajú význam slov a naplňajú ich iným obsahom. Ich sloboda a demokracia znamená vazalstvo Veľkému Bratovi, ovládnutie všetkých prírodných zdrojov, podmanenie si ekonomiky a vďaka mediálnej ofenzíve dosadenie miestodržiteľov. Mysle ľudí spracievajú zmesou propagandy, demagógie a falošného občianskeho aktivizmu tzv. mimovládnych organizácií (NGO), ktoré, ako z ich názvu vyplýva, neslúžia vláde, pokiaľ nevládnú politici z ich názorového tábora. „Užitoční idioti“ pripravia pôdu pre dobrovoľné otroctvo a potom pokračujú v likvidácii prípadnej kritiky alebo nebudaj aktívneho odporu proti novej forme útlaku. Demaskujú ich protirečenia a slovník, ktorý vykazuje známky newspeaku (novoreči) v orwellovskej Oceánii.

George Orwell prišiel vo svojom románe 1984 s myšlienkou o jazyku, ktorý znemožňuje nezávislé myslenie. V rámci newspeaku/novoreči na upevnenie totalitnej moci na ľudským uvažovaním je daný postup: „My slová ničíme – more slov, stovky denne. Otesávame jazyk až na kosť... Vieš, že newspeak je jediný jazyk na svete, ktorého slovná zásoba sa každým rokom znižuje? ...Jediný cieľ newspeaku je zúžiť rozsah myslenia. Napokon dosiahneme, že ideozločin bude doslova nemožný, pretože nebudú slová, ktorými by sa dal vyjadriť... Každým rokom bude menej a menej slov a rozsah vedomia sa vždy o niečo zmenší.“

Už dnes v rámci novoreči v demokracii stačia tri slová - konšpirátor, rusofil a putinovec. Nahrádzajú množstvo iných slov ako nevzdelanec, obmedzenec, nepriateľ, agent cudzej moci, hrozba demokracie, stúpenec okupácie, totality, extrémista, paranoik, zúfalec, zakomplexovanec – jednoducho predstavujú označenie nepreberného množstva negatívnych javov a konaní pre konzumný raj spokojného trhového stádočka.

Už od čias Umberta Eca – přes Neila Postmana a ďalší – až po Huďem často vzpomínaného Noama Chomskyho – se v textech kritických mysliteľů objevuje různě formulovaná, avšak stále táž teze: moderní společnost manipuluje veřejností skrze konzumní uspokojení a mediální ukolébávání. Ne nadarmo Postman, a po něm třeba rockový hudebník Roger Waters, nazvali svá klíčová díla Ubavit k smrti. Důvod je přece tak prostý: Ten, kdo se (podle shůry dodaných receptů a vzorců) „správně“ baví, pak nemyslí, nepochybuje, nemá tu potřebu,

neboť je materiálne syt presvedčení o své duchovní a intelektuální sytosti. Jak to říkal Alf? Neptat se, nemyslet!

Ako teda zabezpečiť, aby splašené stádo - občania, verejnosť, národ, voliči – fungovalo dobrovoľne pod kontrolou a prejavovalo súhlas na objednávku? Noam Chomsky aj to vysvetľuje vo svojej práci Kontrola médií: Veľkolepý úspech propagandy: „V skutočnosti majú koncepciu, aká by mala byť demokracia. Mal by to byť systém, v ktorom sú tréňované skupiny odborníkov, aby pracovali v službách majstrov, ľudí, ktorí vlastnia spoločnosť. Zvyšok obyvateľstva by mal byť zbavený akejkolvek formy organizácie, pretože práve organizácia spôsobuje ťažkosti. Mali by sami sedieť pred televíziou a ukladať si do hlavy správy, ktoré ich presviedčajú, že jediná hodnota v živote je mať viac druhov tovaru alebo žiť ako rodina bohatej vrstvy, na ktorú sa pozerajú a mať krásne hodnoty ako harmóniu a amerikanizmus...Mali by sa pozerat' na futbalové finále alebo situačné komédie, či násilnícke filmy. Stačí ich raz za určitý čas vyzvať, aby monotónne odriekali nezmyselný slogan ako ‚Podporujeme naše jednotky‘. Treba ich držať pekne vystrašených, pretože pokiaľ nebudú poriadne vystrašení a nebudú sa obávať všetkých možných druhov diablov, ktorí ich chcú zničiť zvonku i zvnútra, môžu začať myslieť, čo je veľmi nebezpečné, pretože oni nie sú kompetentní myslieť... Obyvateľstvo musí byť zahnané do apatie, poslušnosti a pasivity, to je jeho prirodzený stav.“

Hud' o jde nezřídka i k mnohem starším zdrojům inspirace, než je koneckonců současník Chomsky. A dospívá k závěrům, jež potvrzují věty staré desítky, stovky, tisíce let lemovaných stál touž truchlivou lidskou zkušeností – s účelovou lží, ohlupováním a manipulací.

Filozof Karl Popper uvažoval o moci televízie a tvrdil, že nie je možné klásť deliacu čiaru medzi výchovou a informáciou, pretože každá informácia už predstavuje určitú voľbu významov a preto je spojená s výchovnou zodpovednosťou: „Vidno, to už pri voľbe obsahu, keď treba rozhodnúť, o čom budú ľudia informovaní. Preto treba mať už vopred hotový názor na skutočnosť, rozhodnúť o dôležitosti informácií a záujme. Už z toho vidno, že neexistujú informácie, ktoré by neboli „tendenčné“. Medzi nimi treba vyberať a výber závisí od toho, aké máme zábery... Tvrdiť, že existuje čistá informácia, je nezmysel. Televízia sa ustavične usiluje vnucovať svoj názor televíznemu divákovi a sami s tým nemôžete nič urobiť...“

Vzhľadom na výchovný moment pri zaraďovaní informácií, o ktorom hovoril filozof Popper, by poslúžili ako výborná pomôcka Sokratove tri sítá. No v súčasných podmienkach infozábavy a infomanipulácie je to nepredstaviteľné nejaké filozofické uvažovanie mediálnych hráčov s ľudskou myslou, ktoré by nenaplnilo objednávku majstrov, vlastníkov spoločnosti – finančno/politicko/mocenských elít.

Za gréckym filozofom Sokratom prišiel človek a opýtal sa ho, či vie, čo sa práve teraz dozvedel o jeho priateľovi. Sokrates na to reagoval nasledovne:

„Počkaj chvíľu. Než čokoľvek povieš, rád by som ťa podrobil skúške. Hovorí sa jej skúška troch sít. Prvé sito sa nazýva - Pravda. Máš úplnú istotu, že to, čo mi chceš povedať je pravda?“

- „Nie“, odpovedal človek, „vlastne som to len počul a...“

„Dobre“, povedal Sokrates. „Takže, ty naozaj nevieš, či je to pravda alebo nie je. Teraz vyskúšajme druhé sito. Nazýva sa Dobro. Chceš mi o mojom priateľovi povedať niečo dobré?“

- „Nie, naopak...“

„Takže“, pokračoval Sokrates, „chceš mi povedať niečo zlé o ňom a nie si presvedčený, či je to pravda. No stále môžeš obstáť v skúške, pretože zostáva ešte jedno sito. Nazýva sa Užitočnosť. To, čo mi chceš povedať o mojom priateľovi je užitočné?“

- „Nie, veľmi nie.“

„Dobre“, uzavrel Sokrates, „to čo mi chceš povedať nie je ani pravdivé, ani dobré, dokonca ani užitočné, tak prečo by si mi to mal hovoriť?“

Z troch Sokratových kritérií pravda, dobro a užitočnosť by stačilo splňať hlavne to prvé – pravdivosť alebo aspoň v pretransformovanom mediálnom vnímaní, keďže dobrých správ býva niekedy nedostatok, spájať ho s tretím – užitočnosť, teda dať priestor rôznym pohľadom na vec a stanoviskám, aby užitočne poslúžili človeku na vytvorenie vlastného názoru.

Velmi často užívanou manipulačnou technikou, „nenásilne“ nutí verejnosť k prejímaniu neověřených, ale apriórnych dôverou k ikonicky podeprených názorů a postojů, je práve mediálna tvorba umělých elit.

Existujú spoločenské modly, o ktorých nás médiá pravidelne presviedčajú, že si zaslúžia bezhraničný obdiv a úctu. Prípadné výhrady k určitým ich činom alebo myšlienkam, či opodstatnená kritika ich nedotknuteľnosti je vnímaná ako zrada humanity, vznešených ideálov a poplatnosť nejakej negatívnej propagandy. Medzi modlami sú vyvolení a nekriticizovateľní, pri nich je prípustné nanajvyššie spomenúť nepodstatný nedostatok v záplave pozitívnych činov, a potom sú aj takí, ku ktorým možno vznášať výhrady a spochybňovať ich dokonalý obraz. Pričom by malo platiť jednoduché pravidlo - padni komu padni, čiže meranie rovnakým metrom, bez kritérií politickej korektnosti a poplatnosti stanovenému všeobecnému trendu.

Kritériom, ktorému musí čeliť každá modla, je obrazne vyjadrené Nietzscheho kladivo. Nemecký filozof Friedrich Nietzsche odmietal poklonkovanie akýmkoľvek modlám, ich bezvýhradné zbožňovanie a strach klásť si otázky a hľadať odpovede. Ochranný štít nedotknuteľnosti rozbíjal metódou filozofovania kladivom. Spočíva v tom, že odhaľovaním protirečení myšlienok a následných reálnych činov v živote možno dospieť k záveru, či vyzdvihovaná modla je naozaj modlou hodnou svojho postavenia. Búchanie kladivom môže byť rovnako rozbíjaním, ako kovaním. Pod náporom úderov sa modla rozpadne, alebo naopak spevnie a ukáže svoju nespochybniteľnú odolnosť. A o to práve ide, umožniť dopad filozofického kladiva, čiže kritické pátranie po skutkoch, vyhláseniach a rozhodnutiach takzvanej modly, bez ohľadu na jej vieru, pozíciu a všeobecnú obľúbenosť. V súčasnosti má Nietzscheho filozofovanie kladivom v prvom rade mediálny rozmer, keďže všetky médiá spoločne, printové i elektronické, buď schvaľujú pozdvihnutie kladiva na určitú modlu alebo zavrhujú jeho použitie, ak ide o autocenzorský a politicky korektný konsenzus, že niekomu nemožno skriviť ani vlas na hlave, pretože sa to nepatrí. Manipulácia s modlami patrí do mediálneho arzenálu propagandy a masívneho poslušných mäs v mene pomýlenej predstavy o vnucovaní jednostranného pohľadu.

K těmto modlám současnosti (za fasádou jejichž oslavovaných činů lze při bližším pohledu najít řadu valér a barev mnohem méně jednoznačných a blyštivých) Hud'ο počítá třeba Matku Terezu, Nelsona Mandelu, tibetského dalajlámu – či našeho prvního polistopadového prezidenta Václava Havla. Příhodně cituje z Havlova dnes už legendárního textu:

Modlu zamatovej inscenácie usvedčujú jeho vlastné slová v otvorenom liste generálnemu tajomníkovi ÚV KSČ Gustávovi Husákovi v apríli 1975, v ktorom okrem iného napísal: „Zdá sa, že málokedy v posledných časoch dával spoločenský systém tak otvorene a bez zábran príležitosť uplatniť sa ľudom ochotným hlásiť sa kedykoľvek k čomukoľvek, pokiaľ im to prináša úžitok, ľudom bez zásad a chrbtovej kosti, ochotným z túžby po moci a osobnom prospechu urobiť hocičo, ľudom lokajského založenia, ktorým neprekáža akékoľvek poníženie sa, a ktorí sú pripravení kedykoľvek obetovať svojich bližných aj vlastnú česť, aby sa zapáčili mocným.“

A tak bychom mohli pokračovat aktuálními pojmy, jež kolem nás dnes poletují jako jedovatý hmyz: protiruská hysterie, multi-kulti rasismus naruby, zavírání očí před některými úkazy v politické a policejní praxi Ukrajiny či Izraele, téma tradiční rodiny a kobercového náletu homolobby na ni... Zde všude je Hud'ο, byť patrně vnitřním určením levičák (obdivuje Chomskyho, opovrhne Zakariou, kritizuje Lippmana a Lasswella), v podstatě velikým a statečným zastáncem konzervativních hodnot jako jsou svoboda, odpovědnost, tradice kulturní, rodinná, společenská atd. Tedy to všechno, co je solí v očích tzv. liberálních demokratů, na nichž ovšem není téměř nic liberálního, a už vůbec ne demokratického. Jsou to přívrženci a preceptoři elitokracie, založené na přesvědčení o vlastní předurčenosti stát v jejím čele.

Hud'ο přichází s pojmem, jež bych velmi doporučil k obecnějšímu zažití a užití: je to pojem „mediální hnutí odporu“. Jak vidíme z dnešních bojů o svobodný internet, za ta léta, která nás dělí od vydání knihy „Držte hubu a krok“ v tomto směru zaznamenalo značný krok vpřed. Mediální hnutí odporu se rozšiřuje – a reakce přitvrzuje, což se dalo čekat.

Co bude zítra, nevíme, ale díky Hud'οvi a podobným autorům umíme pojmenovat, co bylo včera a je dnes. To není málo.

(Lubomír Hud'ο: Držte hubu a krok Bratislava: EZEN 2015, ISBN 978-80-971492-2-2)